

Мисията и лидера

Варнава: Насърчителен растеж

Сам: Чудя се дали някога ще се говори за нас в песни и приказки.

Фродо: Какво?

Сам: Чудя се дали хората някога ще кажат: „Нека да чуем за Фродо и пръстена!“. И някой ще каже: „Да, това е една от любимите ми истории. Фродо е бил наистина смел, нали, татко?“. „Да, момчето ми, той е най-известният хобит на света. А това говори много.“

Фродо: Хм, май пропускаш един от главните герои – Самознай Смелия. Искам да чуя повече за Сам... Фродо не би стигнал далече без Сам.

Сам: Господин Фродо, не бива да се шегувате. Аз говорех напълно сериозно.

Фродо: Аз също.

Това е любимата ми сцена от филма “Двете кули” - част от трилогията „Властелинът на пръстените”. (Можете да гледате тази сцена тук, или още по-добре елате да бъдете гост в дома ми и да гледате целия филм... Таня ще се радва да ви го покаже!) Ако сте един от тримата човека в света, които не са гледали филма или чели книгите, Фродо и Сам са на дълъг път със задачата да отърват света от злото, централизирано в Пръстена на властта. Ясно е, че Фродо е главният герой на историята, тъй като само той е избран да носи пръстена, който трябва да бъде унищожен. Сам е неговият верен приятел, който избира да се присъедини към Фродо по време на цялото приключение. Той осигурява на Фродо другар за дългия път, окуражава го, когато пътуването става трудно и страшно, спасява го от смъртоносни същества, и дори го носи на гърба си, когато пътуването става твърде трудно, а тежестта на мисията им изглежда непреодолима. Фродо е герой на историята и ще остане в "историята" като онзи, който спасява Средната земя, но той никога не би успял, ако не беше по-малко известния хобит, Сам, който остава на негова страна.

Така е обаче не само в романите, но много често и в историята, където много от най-важните и влиятелни хора са тези, които са "зад кулисите" и които остават незабелязани. Те може да не са най-гласовитите, привлекателните или харизматичните, но те вярно служат на другите и ако не са били те, историята е щяла да поеме в коренно различна посока.

Бих казал, че един такъв човек е Варнава. Той със сигурност не е един от най-известните хора в Библията. В действителност, ако ви се налага да направите проучване на най-влиятелните лидери в Библията, мисля, че името му няма да се появи в списъка. За разлика от своите съвременници, които са много по-известни - хора като Павел, Йоан, Петър и Яков – само няколко църкви са кръстени на него, не съм виждал книга, написана за него и никога не съм срещал някой, който си е нарекъл детето с неговото име. Много малко се знае за този човек, чието име се появява само на няколко страници от нашите Библии (най-вече в Деяния 9-15) и който не е написал нито една от книгите, включени в Библията. И все пак, аз твърдя, че светът и християнството, щяха да изглеждат много по-различно днес, ако не беше той.

В следващите страници искам да споделя малко за това, което знаем за Варнава, въздействието, което той е оказал на нашата вяра днес и уроците, които можем да научим от него по отношение на лидерството.

Варнава – кратка биография

Както отбелязахме по-горе, много малко се знае за Варнава. Малкото, което знаем, трябва да бъде сглобено заедно от фрагментите, които са ни дадени в Деяния на апостолите от Лука и няколко препратки от посланията на Павел.

Първият път, когато се натъкваме на Варнава е в четвърта глава на Деяния. Там научаваме, че той е родом от остров Кипър и все пак потеклото му може да се проследи до еврейското племе Левит - племето на свещеници и храмови служители. Като левит той най-вероятно е получил много наставления в еврейските писания и е възможно да е бил обучен да работи в някоя от многото еврейски синагоги на гръцкия остров Кипър. Ние не знаем защо той се премества в Ерусалим, нито знаем кога и как е станал последовател на Исус, но знаем, че той е бил част от християнската църква от най-ранните ѝ етапи и че там развива репутация като насърчител.

Варнава всъщност е псевдоним, който Църквата му дава, и който означава "син на насърчение", но той трябва толкова добре да му е подходил, че от тук нататък в историята той е известен единствено с псевдонима си, а не с рожденото си име - Йосий. Неговото насърчение е било такова благословение за общността и толкова реален, осезаем аспект от живота му, че Църквата му дава ново име, за да отрази тази негова същност. Насърчението е важно служение в Божието царство, тъй като укрепва, мотивира и вдъхновява другите за велики дела на вяра и вярност. *Чудя се, обаче, ако хората около вас и мен трябваше да ни дадат ново име, какъв псевдоним биха ни дали - щяхме ли да сме синове и дъщери на насърчение или на щедрост или добрина, или щяхме да сме по-скоро известни като синове и дъщери на осъждане или егоизъм или клюки – с каквото са известни за съжаление много хора в Църквата в наши дни?*

Следващият път, когато срещаме Варнава е малко след обръщението на Савел. Савел се опитва да се срещне с Църквата, но те не са сигурни, че могат да му се доверят. В края на краищата, представям си, много от тях са били много близки приятели на Стефан или на други, които са били преследвани под наблюдението и авторитета на Савел, така че е разбираемо, че те са се колебали да го приветстват в общността си. Как може такъв човек наистина да се промени и да стане последовател на Исус? Без да знаят дали обръщението му е добре разработен трик, за да спечели доверието им, (и вероятно после бързо да смени ролята на последовател с тази на стария преследвач) те всъщност не приветстват Савел в тяхната общност. Това е така, докато Варнава не поема риска да опознае Савел и не залага репутацията си като гарантира за него пред цялата църковна общност. И така именно заради този човек - Варнава, Савел, който ще се превърне по-късно в големия апостол на езичниците, е бил въведен в Църквата и са му дадени правото и авторитета да служи заедно с нея.

Варнава продължава да играе важна роля в живота на Савел през следващите няколко години. Църквата в Антиохия се разраства и Варнава е изпратен да помогне в ръководенето ѝ за известно време. Лука ни казва, че служението на Варнава там е било много плодотворно, тъй като той насърчавал вярващите в тяхната вяра и видял много хора да бъдат доведени до вяра в Господа. Между другото, именно под ръководството на Варнава, хората са се нарекли "християни" за първи път. Не мога да не си помисля, че общността на насърчение и любов, която Варнава е помагал да ръководи и развива, е изглеждала толкова различна от заобикалящия свят и е приличала толкова много на окуражаващия и любящ Христос, че хората са били известни в целия град като малки Христосовци (или християни). Важно е да се отбележи, че обществото от вярващи не е било кръстено на своя лидер Варнава, а на Христос - Варнава очевидно не е бил загрижен да изгради име за себе си,

а се е старал да помогне на общността да държи очите си фокусирани на Исус. *Отново сме изправени пред въпроса за групите, които водим и за начините, по които ги водим. Дали тези, които водим са насърчавани и инструктирани да приличат толкова много на Христос, че светът около нас да забележи или те дотолкова не се отличават от света, че направо се сливат с него? В същото време опитваме ли се да изградим име за себе си и да съберем последователи, които приличат на нас или сочим към Исус във всичко, което казваме и правим?*

Неговото служение в Антиохия се е развивало толкова добре, че си мисля, че може би е било изкусително за Варнава просто да поддържа нещата така, както са били - в края на краищата това е било ефективно и важно служение и той със сигурност е бил зает със задълженията си на пастор на втората по големина църква в света по онова време. Варнава избира, обаче, да види изграждането на нови лидери така, че да бъдат достигнати дори повече хора. По това време той отива и търси Савел в град Тарс, за да го покани да си партнират с него в служението в Антиохия. (Деян. 11:22-26) По този начин Варнава е бил в състояние да обучава и развива Савел. Така, докато Савел прекарва време под ръководството и менторството на Варнава, той определено научава много важни уроци, особено за межкултурното служение сред езичниците – уроци, които които по-късно ще бъдат използвани ефективно в неговото служение.

Не дълго след това Бог призовава Варнава и Савел да напуснат тяхното успешно служение в Антиохия и да се впуснат в рискована мисия сред народите. Робърт Клинтън ни напомня за това колко е радикално и колко много коства на Варнава да слуша Божия призив да напусне това служение: "Важно е да се отбележи, че позицията в църквата, от която Варнава се отказва заради пътуването, е толкова значима, че това е показателно за неговото смирение и чувството му за лидер - слуга. Той не е пуснал корени в позицията си и е готов да тръгне към работата, която Бог има за него." Варнава напусна успешно служение, за да започне нещо, което е сравнително непознато в Божието Царство към момента - пътува от град на град с пряката надежда да започне нови църкви. Днес, ние разбираме това като естествена дейност на Църквата и наша мисия, но това е само защото Павел и неговия ментор Варнава преди много време са слушали Бога, поели са огромен риск, оставили са всичко и са Го последвали на опасна, неизвестна мисия (просто прочетете всичко, което им се е случило по пътя). Това подчертава посвещението на Варнава да слуша Бога, и да поема рискове, а не да държи на това, което е известно и успешно. Днес Бог все още призовава хората си да поемат рискове и да напуснат онова, което е известно и безопасно, да участват в мисията Му, така че светът да може да познае любовта Му. *Въпросът е дали ние слушаме или по-скоро играем на сигурно?*

Именно на това мисионерско пътуване под продължаващото менторство и насърчение на Варнава служението на Павел наистина процъфтява и започва да дава плодове. Не можем да не забележим един интересен феномен в написаното от Лука. В началото той пише за служението на "Варнава и Павел",... но не след дълго започва да говори за "Павел и Варнава". Теологът Райли казва: "Варнава е служил на Христос по несравним начин като е заемал второто място... Много малко хора биха разбрали, че основно условие за растежа на Църквата и за напредъка на Евангелието, е тяхното собствено доброволно усилие да избутат на преден план друг мъж (или жена), които биха могли по-ефективно да посрещнат нуждата на времето и мястото. Варнава обаче е бил бърз да види по-голямата възможност за разпространението на вярата и затова оставя Павел да заеме мястото на по-известния." През следващите няколко години те продължават да служат заедно, създавайки църкви из цяла Азия и Европа – само че сега Варнава, менторът, е готов да служи като помощник и насърчител на Павел по пътя.

Историята на Варнава завършва доста рязко, но много типично за него. Един от младите мъже, които идват с него на първото мисионерско пътуване е Йоан Марко, братовчед на Варнава. По някаква причина, наред с пътуването, Марко решава да напусне компанията и да се прибере вкъщи. Възможно е да е имал носталгия или да не е одобрявал факта, че сега Павел е лидера, вместо Варнава. Каквато и да е причината, той се отказва и се прибира вкъщи. И все пак, когато Павел и Варнава започват подготовката за второто си пътуване, Йоан Марко решава, че иска втори шанс да си сътрудничи с тях. Павел, обаче, не е склонен да рискува. Варнава, насърчителят, от друга страна, смята, че те трябва да го приемат отново. Несъгласието им един с друг е толкова силно, че те избират да тръгнат по различни пътища - Варнава взема Марко със себе си до Кипър, за да насърчат църквите там. Тъй като Лука проследява пътешествието на Павел до Рим, това е последното, което научаваме за Варнава... но то е напълно достатъчно, за да видим невероятното влияние и въздействието, което е имал той.

Можете ли да си представите какво щеше да се случи, ако Варнава никога не бе поел риска да въведе Павел в църквата или да избере да инвестира в него? Или какво щеше да стане, ако никога не беше отделил време да се погрижи за Йоан Марко или не му беше дал втори шанс в служението? Със сигурност Бог би могъл да намери други хора да занесат Благата вест на народите - но също така със сигурност Варнава силно е помогнал в градежа на Църквата като е насърчавал, бил е ментор и е приветствал в Църквата мъжете, които ни дадоха 13 послания (Павел) и първото Евангелие, написано някога (Марко). Мисля, че няма да е преувеличено да се каже, че Варнава е един от най-влиятелните лидери в Църквата.

Няколко урока, които научаваме от Варнава

Ние вече видяхме някои от уроците, които можем да научим от личността и начина, по който ръководи Варнава, като разгледахме неговата история по-горе. Неговото насърчаващо сърце ни напомня, че нашето лидерство трябва да бъде белязано от подкрепа към другите, доверие и надежда в Христа. Служението на Варнава не е било ориентирано към него самия, а към Христос. Нито пък е имал стремеж да изгради име за себе си, но се е стремил да помогне на хората да виждат и познават Христос. Той е бил лидер, който е продължавал да слуша Бога, позволявайки Му да прекъсне комфорта на познатото служение, за да може Божиата по-голяма цел да се извърши в живота му.

Най-важното е, че Варнава е бил наставник, ментор. Той вижда потенциал в другите и прави свой приоритет да се доближи до тях, за да им помогне да се развият в лидери, които ще продължат служението на Евангелието. Той живее живот с тях, за да бъде модел за християнско лидерство (като моделира за тях най-важните характеристики: насърчение, слушане на Бога и фокус върху Христос) и да ги насърчи в тяхната вяра. Той не е наставник на перфектни хора - всъщност двамата, на които знаем, че той избира да бъде ментор бяха бивш гонител и кръшкач с не много вяра. Наставничеството на Варнава предлага на хората втори шанс - който е в сърцето на Евангелието - така че те да могат да преодолеят предишните провали и да бъдат водени в живот на полза и служение за Божието царство. И тъй като той избра да предложи на тези хора още един шанс и да ги покани да се присъединят към него в служение, той бе в състояние да участва с Бога в това, което Той извършва в живота им и така те бяха променени завинаги.

Неговото наставничество е имало едно съществено качество, което всички ние можем лесно да адаптираме към нашите собствени служения - той е канил хора да служат заедно с него в това, което той вече е правил. Той не се е заел да измисля нови менторски програми, нито е трябвало да добавя

много нови срещи към менторския си график. Вместо това, той поканва хората в това, което вече е правил и им дава шанс да служат заедно с него. Това е страхотна новина за нас, защото ние всички сме заети хора. Ако следваме примера на Варнава, това не означава, че трябва да добавим повече задачи към нашия график, а просто трябва да добавим хора към това, което правим. Тъй като участваме в Божиата мисия, всеки от нас би могъл да покани още един човек, който да се присъедини към нас - като му дадем възможност да води дискусия с нас, или да участва в лидерската среща, от която и ние сме част, или да го поканим в нашия дом и да споделим Евангелието с него. Това означава, че не всичко ще бъде направено точно, както бихме го планирали или както ни харесва, но то ни дава невероятен шанс да осъзнаем, че не всичко зависи от нас или нашите идеи, и в същото време дава възможност на някой друг да расте като служител на Евангелието.

В крайна сметка, ние виждаме, че като Варнава е наставлявал Павел и Марко, целта му не е била признание или слава за него самия. Вместо това единствената му цел е била да допринесе с нещо за Божието царство. Той е работил по такъв начин, че неговите ученици да го надминат като лидери и служители на Царството. И в резултат на това християнството и света са били променени завинаги.

Най-важният урок

Мисля, че ние често имаме определен тип виждане, когато става въпрос за лидерство. Ние често си мислим за харизматични хора като Павел, които всеки познава, и които са в състояние да съберат около себе си огромни тълпи, за да ги слушат. Мислим за най-известните пастори и проповедници в църквите днес и огромния брой на хората в тяхното служение и започваме да си мислим, че това означава да бъдеш лидер в Царството. Ако трябва да бъда честен с вас, много от собственото ми безпокойство като лидер идва от това, че се сравнявам с тези хора. И когато правя така стигам до извода, че аз никога няма да съм като тях и затова най-вероятно никога няма да направя нищо значимо в служението си. Бог вероятно е разочарован от мен, мисля си аз, защото не съм като тях и като образа на лидерство, в който съм повярвал.

Най-важният урок, който научаваме от Варнава обаче е, че Бог използва и други видове лидерство в Своето Царство. Някои от най-влиятелните хора в историята не са Павел и Петър, но хората, които с вяра са се грижили за тях и са ги въвели в служение - дори и като са им давали втори шанс, когато другите не биха го направили.

Най-вероятно, вие и аз никога няма да бъдем Павел или Петър и това е добре, защото ние всички, все пак бихме могли да бъдем Варнава. Всички ние бихме могли да променим живота на малцина, като ги поканим в живота си, насърчаваме ги, даваме им пример с живота си и ги въведем в служение. Характерът на Варнава ни напомня, че повечето от нашето влияние може да дойде косвено чрез хората, които избираме да обичаме, и на които помагаме да носят онова, което са научили в служението към другите. В действителност може би е вярно, че колкото повече време прекарваш с малка група хора, именно така най-вероятно ще имаш най-голямо въздействие върху Божието царство. Нашият свят, а и нашите църкви, се нуждаят от повече хора като Варнава - и моята молитва за вас и мен е ние с радост да приемем поканата да насърчаваме и наставляваме тези, които Бог е поставил в живота ни.